

Novice iz Jablaniške doline

Glasilno projekta „Prisluhni glasu vasi“ za prebivalce Jablaniške doline

Glasilno »Novice iz Jablaniške doline« prejemajo brezplačno na dom gospodinjstva v **Jablaniški dolini**: Breg, Bukovica, Cerovica, Dolgo Brdo, Gradišče, Gradiške Laze, Jablaniške Laze, Jablaniški Potok, Selšek, Spodnji Mamolj, Spodnja Jablanica, Tenetiše, Zagorica, Zgornji Mamolj, Zgornja Jablanica, okoli 10. v mesecu.

Glavna in odgovorna

urednica: Jelka Babič

Uredniški odbor:

Mateja Zaman, Ana Savšek,
Tjaša Bajc, Blaž Vidic.

Oblikovanje: Center za razvoj
Litija, d.o.o.

Izdajatelj: Center za razvoj Litija,
d. o. o., Kidričeva cesta 1, 1270 Litija
E-mail: info@razvoj.si

W: www.razvoj.si

Tel.: 01/ 89 62 710

Naklada: 450 izvodov

Izdaja glasila je podprta s sredstvi projekta „Listen to the Voice of Villages“ (Prisluhni glas vasi), ki je bil odobren v programu Srednja Evropa in Evropskega sklada za regionalni razvoj. Center za razvoj Litija je partner v tem projektu.

V SRCU SLOVENIJE

PRIHODNOST PODEŽELSKEGA TURIZMA V JABLANIŠKI DOLINI

V okviru aktivnosti na projektu Prisluhni glasu vasi - Listen to voices of villages smo predstavniki Razvojnega centra Litija, Zadruga Jarine in podjetja Sint d.o.o. obiskovali kmetije na območju Jablaniške doline. Na podlagi predhodnega poznavanja posameznih zainteresiranih kmetij smo opravili devet obiskov, in sicer: **Domačija Paternoster, kmetija Pr' Mežnarčk, Pr' Janez, Pr' Kokol, Pr' Vovk, Pr' Strah, Češk, Pr' Kavc ter pri Anici.** Na srečanjih so bila s strani nosilcev kmetijskih dejavnosti predstavljena sedanja stanja na kmetijah, ter načrti razvoja v prihodnje. S pomočjo kratke analize tržišča so bile izdelane smernice razvoja, ki so zajete v dokumentih. Predstavnica podjetja Sint d.o.o. je za vsako kmetijo pripravila strokovno mnenje s področja minimalnih higienskih standardov, Center za razvoj Litija pa poslovne načrte za prihodnost razvoja zgoraj omenjenih kmetij. Poslovni načrt zajema predstavitev sedanjega stanja kmetije, analizo tržišča, ter zaključne ugotovitve.

V naslednjih dneh bodo zgoraj omenjeni dokumenti izročeni nosilcem kmetijske dejavnosti. Na Centru za razvoj Litija (RCL) bodo opravljene **svetovni razgovori** s posamezniki. V želji po razvoju območja se bo pod strokovnim vodstvom RCL, Zadruga Jarina in podjetjem Sint spremljalo razvojno pot kmetij in jih pripeljalo do zastavljenega cilja.

Na podlagi analize obstoječega stanja na območju Jablaniške doline je razvidno, da se zametki turistične dejavnosti lahko razvijajo v profesionalni smeri. Trenutno zelo osamljeni primeri turistične dejavnosti lahko dobijo zdravo konkurenco. Zdravo zato, ker so ideje o dopolnil-

nih dejavnostih na kmetijah zelo različne. S tem pa pridobi okolje široko ponudbo in možnost obiska različnih ciljnih skupin. Trenutno Jablaniška dolina lahko sprejme predšolsko in osnovnošolsko mladino, dijake (učni programi, poletni tabori), strokovno javnost (ogledi dobrih praks razvoja podeželja, zbirka prodnikov) pohodnike (označena pot Po obronkih Jablaniške doline), kolesarje in zaključene najavljene skupine. **Ponudba pa ni razvita za ključne obiskovalce** in tiste, ki bi želeli v dolini ostati **več dni.** Kot kaže se bodo prve spalne kapacitete razvijale v smeri prostorov za taborjenje (kmetija Pr' Vovk) ter prostora za kampiranje (Domačija Paternoster). Za širitev tako svoje kot tudi ponudbe ožjega območja bodo poskrbeli na kmetiji Pr' Kokol. Njihova ideja je registracija vinotoča. Ena izmed pohodniških točk na planinski poti Posavskega hribovja je tudi kmetija Pr' Češk, ki je nekoliko odmaknjena na obronke Jablaniške doline. Vendar je zelo zanimiva povezovalna točka med Savsko in Jablaniško dolino. Češkovi imajo pogoje za registracijo izletniške kmetije. Nekatere kmetije se bodo specializirale za predelavo kmetijskih produktov. Kmetija Pr' Strah za peko kruha, Pr' Mežnarčk in Janez razmišljajo v smeri predelave sadja in zelišč. Na kmetiji Kavc in pri Anici pa o kmetijah odprtih vrat oz. kmetijah s ponudbo.

Z raznolikostjo ponudbe bi dvignili kakovost bivanja v dolini, možnost povezovanja med posameznimi proizvajalci in večjo privlačnost kot turistično prepoznavne zelene doline.

Mojca Hauptman, Jarina z.o.o

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL
DEVELOPMENT FUND

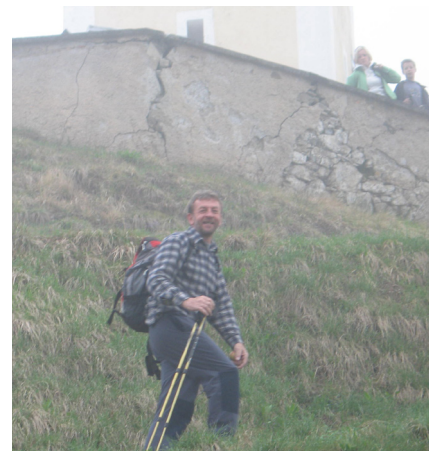
Obisk na domačiji Paternoster

Na kmetiji Pr` Kokol

Obiskovalci na Bregu

Oporni zid na pokopališču Jablanica v planu za obnovo

POSTOPEK REGISTRACIJE DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI

V vsaki številki novic bomo na kratko povzeli predpise in pravila, ki jih moramo upoštevati, če se mislimo ukvarjati z dopolnilno dejavnostjo. Več informacij dobite na RCL, Jarini in Kmetijski svetovalni službi.

Dopolnilne dejavnosti na kmetijah so zakonsko opredeljene v Zakonu o kmetijstvu (Ur.list RS št. 51/06) in v Uredbi o vrsti, obsegu in pogojih za opravljanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji (Ur.list RS št.61/05).

Pogoji za posamezne vrste predelave:

1. Vse vrste dopolnilnih dejavnosti so omejene z dohodkom, ki na polnoletnega družinskega člana ne sme presegati 1,5 povprečne plače na zaposlenega v Republiki Sloveniji v preteklem letu, v območjih z omejenimi dejavniki pa ne sme preseči 3 povprečne plače.

2. Omejitve glede obsega dopolnilne dejavnosti in deleža lastne surovine:

- predelava živil rastlinskega izvora: 50% lastne surovine, 50% pa je lahko od drugih kmetij

- predelava živil živalskega izvora: 100% lastne surovine, če se prodaja neposredno končnemu potrošniku (turistična kmetija, prodaja na domu, tržnica, restavracija, vrtci, šole,...)

- peka kruha na tradicionalen način v krušni peči: največ 13.500 kg letno

- peka potic in testenin na tradicionalen način: 2.000 kg letno

- varjenje piva – mora biti zagotovljena najmanj ena lastna surovina, proizvodnja ne sme presegati 52.000 l letno

- pri dopolnilni dejavnosti prodaja izdelkov in pridelkov na kmetiji mora vrednost prodaje lastnih kmetijskih pridelkov in izdelkov znašati vsaj 30% celotne vrednosti na kmetiji

- pri predelavi gozdnih sortimentov morajo lastne surovine znašati vsaj 20%

- pri pridobivanju in prodaja energije iz obnovljivih virov mora biti vsaj 20% lastne surovine, nazivna moč kotla oziroma generatorja pa je do 1 MW

- ribogojstvo in predelava sladkovodnih rib – 3.000 kg letno, pri čemer mora biti vodno zemljišče v sklopu kmetije

- storitve s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo - do 1.500 ur letno

- turizem na kmetiji – izletniška kmetija največ 60 sedežev, kmetije z nastanitvijo pa smejo imeti največ 10 sob in dodatna skupna ležišča, vendar ne več kot 30 ležišč skupaj

3. Dopolnilna dejavnost se lahko registrira na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v register dopolnilnih dejavnosti pred izpolnjevanjem pogojev, kar opredeljuje Pravilnik o registraciji dopolnilnih dejavnosti na kmetiji (Ur.list RS št. 79/2005). Predčasna registracija na območnem davčnem uradu (DURS), pa je smiselna v primeru uveljavljanja vračila vstopnega DDV za začetne investicije, kar dovoljuje 6.člen Uredbe o vrsti, obsegu in pogojih za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji (Ur.list št. 61/2005).

Naslednji korak je priglasitev dopolnilne dejavnosti z vlogo za izdajo dovoljenja za opravljanje dejavnosti na pristojni upravni enoti, kar opredeljuje Pravilnik o vsebini vloge za izdajo dovoljenja za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji (Ur.list RS, št.83/2005).

Dejavnost pa se lahko opravlja šele, ko so izpolnjeni vsi predpisani pogoji in je z odločbo o registraciji dopolnilne dejavnosti na upravni enoti pridobljeno dovoljenje za opravljanje dejavnosti.

(nadaljevanje prihodnič)

KOLIKO PRORAČUNA ZA JABLANIŠKO DOLINO V LETU 2010

Iz proračuna občine Litija, ki skupaj znaša 13,3 mio EUR so umeščeni tudi projekti:

- za izgradnjo pločnika na Bregu od Zasavske ceste do Pleskovca oz. izgradnjo vaškega jedra: 150.000 €, v letu 2011 pa še 224.000 €

- za izgradnjo vodovoda Mamolj 48.000 €, v naslednjih letih pa še 2,4 mio €

Večji projekti v proračunu so OŠ Litija, POŠ Vače, čistilna naprava Litija, deponija odpadkov, vodovod Ribče in cesta Kresniške Poljane-Jevnica.

Vir: Spletna stran občine

Iz proračuna občine Šmartno pri Litiji, ki skupaj znaša 5,8 mio € so umeščeni tudi projekti:

- nadaljevanje izgradnje pločnika v Gradiških Lazih (cca.20.000 EUR)

- zagotavljanje sredstev, ki jih bo potrebno zagotoviti s strani občine pri javljanju na razpis zagradnjo večnamenskega objekta v Jablanici (odvisno od časa pridobitve gradbene dokumentacije - čaka se na potrditev občinskega zazidalnega načrta s strani države)

- sanacija opornega zidu na pokopališču Jablanica 20.000€, v naslednjem letu je predvideno še 30.800 €

- del sredstev za čistilno napravo (Cerovica, Selšek, Zg. Jablanica (v 2009 in 2010 cca. 26-30.000 €)

- zagotovitev zdrave pitne vode za krajane Sp. Jablanice - imajo neustrezno vrtino.

Večji projekti v proračunu pa so šmarska obvoznica, izgradnja čistilne naprave in gradnja stanovanj.

Jože Ponebšek, občinski svetnik

Jabolko bi lahko postalo zaščitni znak Jablaniške doline

Doris Ravšl Rozina

Srečanje starejših občanov

Koledniki na Gradiških Lazah

AKCIJA V EVROPSKEM LETU BIODIVERZITETE – OBNAVLANJE VISOKODEBELNIH SADOVNJAKOV V JABLANIŠKI DOLINI

Klasični sadovnjaki so s stališča okoljevarstva pomemben del kulturne krajine, saj stara, visokodebelna drevesa s spremljajočim rastjem nudijo ustrezen habitat mnogim živalskim vrstam, s čemer imajo pozitiven vpliv na ohranjanje biodiverzitete v okolju, ki je sicer zaradi kmetijstva degradirano. Zgled za to je smrdokavra, ki je znan gnezdišček v duplih starih sadnih dreves. Vendar pa se z intenzifikacijo kmetijstva sadovnjaki pomlajajo in optimizirajo za čim večji pridelek. Zaradi uporabe pesticidov in odstranjevanja vseh vrst, ki nimajo vloge pri pridelavi sadja, postane sadovnjak neprimeren zanje. Tudi smrdokavra je zaradi tega procesa ob pomanjkanju drugih ustreznih gnezdišč v velikem delu Evrope ogrožena.

Pripravljamo predavanja na temo pomena in načinov ohranjanja starih sadovnjakov, ekskurzijo v sadjarski cen-

ter Kozjanski park, skupno nabavo sadik starih sort, s ciljem, da bomo obiskovalcem Jablaniške doline, pa tudi vrtcem in šolam lahko ponudili več zdravih, domačih jabolok, sokov, krljev.

Jabolko lahko postane zaščitni znak Jablaniške doline in z drugimi izdelki iz sadja pomemben del kulinarčne ponudbe doline. Povezali se bomo s sadjarskim društvom, Kmetijsko svetovalno službo in drugimi strokovnjaki ter za izvedbo poskušali pridobiti nepovratna sredstva iz razpisov.

Če se želite vključiti v akcijo, pokličite 070 303 321, da vas bomo obveščali o dogodkih in aktivnostih.

Jelka Babič, Društvo LAZ

ZAPOSILITEV V DRUŠTVU LAZ

V Društvu za razvoj podeželja LAZ smo se letos že petič zapored uspešno prijavi na nacionalni razpis Zavoda za zaposlovanje za javna dela. Skupno prijavo je koordiniral Razvojni posoški center iz Tolmina, vključila pa so se društva iz različnih regij. Oseba, ki je preko programa zaposlena v društvu, opravlja najrazličnejša dela, ki pripomorejo k razvoju podeželja in razvoju turizma v Jablaniški dolini, kar je program dela društva LAZ.

V prejšnjih letih so se v društvu prav s pomočjo osebe zaposlene preko javnih del izpeljali večji projekti, kot so ureditev zbirke savskih prodnikov na Bregu, izpeljava večih različnih delavnic, tako za otroke kot tudi za starejše. Za-

poslene osebe so bile v veliko pomoč pri izpeljavi učnih programov in pri izpeljavi večjih prireditev – od pohoda do promocijskih predstavitev Jablaniške doline po Sloveniji.

Na drugi strani pa pomagamo nezaposlenim iz naše doline, da se vključijo na trg dela, pridobivajo izkušnje in tako lažje najdejo stalno zaposlitev. Letos bo delala na društvu **Doris Ravšl Rozina**, diplomirana sociologinja in diplomirana socialna delavka. Želimo ji, da bi jo vi dobro sprejeli, ko se bo obračala na vas. Če želite kakršnokoli pomoč društva, pokličite Doris na 070 303 321.

Tjaša Bajc

SREČANJE STAREJŠIH IN BOLNIH NA BREGU PRI LITJI

19. decembra 2009 smo članice Rdečega križa Breg pripravile srečanje starejših krajanov. Zbrali smo se v gostilni Kozolec na Bregu, srečanja pa se je udeležilo 17 krajanov. Ob dobrem kosilu in kozarčku so veselo klepetali in obujali spomine na stare čase, ko so še kot mladi zganjali norčije in veselo prepevali. Ob zvokih harmonike v rokah Aca Možine so tudi zdaj zapeli kar nekaj lepih slovenskih pesmi. Po dobrih treh urah smo si vsi zaželeli vesele praznike in sreče, zdravja v novem letu in da se še velikokrat srečamo na takih večerih. Vsi prisotni so dobili tudi male košarice, ki so jih za njih izdelali otroci iz Brega s pomočjo

gospe Mirjam in darilo RK Litija – tople nogavice.

Vse krajanje, ki se srečanja niso mogli udeležiti, smo člani RK obiskali na domu in jim prav tako zaželeli vesele praznike in zdravja v novem letu. Prav tako smo obiskali naše krajanje v domu Tisje in Izlake. Vse smo obdarili z malimi darilci.

Krajevna organizacija Breg želi vsem krajanom obilo sreče in zdravja v leto 2010.

KO Breg pri Litiji

KOLEDNICI NA GRADIŠKIH LAZAH

Letos so nas že drugič obiskali koledniki. To so prijazni Lenartovi, ki sami pojejo in igrajo na tamburice. Hodijo od hiše do hiše in pri vsaki družini zapojejo in zaigrajo. Tako so nam podarili čudovit božični večer. Vaščani smo jim zelo hvaležni in upamo, da bodo to nadaljevali, ker so zelo prizadevni in še mladi. Največ zaslug ima Slavi prav tako Katarina, Franci in Miha. Letos se jim je pridružila še Anja.

Hvaležni vaščani in sosedje

Koledovanje je star slovenski običaj v času po novem letu, pri katerem se koledniki preoblečejo v svete tri kralje in s petjem in igranjem po domovih zaželejo srečo. Koledniki so k hišam prinašali blagoslov za letino ter zdravje in srečo ljudem in živini, naznanjali so Kristusovo rojstvo ter voščili srečno novo leto, zato so se ljudem zdeli vredni plačila. Danes je koledovanje razširjeno po vsej Sloveniji, poznajo pa ga tudi v mnogih deželah po Evropi. V skupini je ponavadi pet kolednikov, ki ponazarjajo tri kralje in dva pastirčka.

Ana Savšek,
absolventka etnologije in kulturne antropologije

NAPOVEDNIK DOGODKOV - VABILA

21- 24. JANUAR 2010: JABLANIŠKA DOLINA NA SEJMU TURIZEM IN PROSTI ČAS

Od 21. do 24. januarja bomo na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani predstavljali zanimivosti in turistične programe Jablaniške doline. Od četrta do sobote bomo od 10. do 19. ure v steklenem jurčku, v nedeljo pa do 17. ure na razstavnem prostoru Srca Slovenije v dvo-

rani B. Na razstavnem prostoru bomo s pomočjo kmetij, raftarjev, harmonikarjev pričarali doživetja, ki jih v dolini nudimo obiskovalcem. Veseli bomo tudi vašega obiska!

Društvo LAZ

23. JANUAR 2010: VABILO NA PLESNE URICE

Kristina Ponebšek, študentka logopedije organizira plesne urice za malčke in otroke. Družili se bomo ob sobotah od 10.00 do 11.00 ure na Gradiških Lazah 34. Začetek je predviden 23. januarja 2010, vašo udeležbo

potrdite do 20. januarja 2010 na telefonsko številko 031 202 704. Se vidimo!

Kristina

23. JANUAR 2010: SMUČARSKI IZLET V NASSFELD

Športno društvo Dolina vabi vse ljubitelje snežnih strmin na smučarski izlet v Nassfeld – Mokrine, ki bo v soboto 23. januarja 2010. Odhod avtobusa bo ob 5.30 uri izpred parkirišča Omahen Transport-a.

Cena: prevoz + smučarska vozovnica za odrasle 45€, za mladino letnik 1995 in mlajše 25€.

Prijave in ostale informacije na telefon: 031/300-054 Borišek Matjaž, 041/573-573 Boštjan Omahen. Prijave zbiramo do srede, 20. januarja 2010, ob prijavi se plača akontacija 20€. Udeležba na lastno odgovornost. Nasvidenje v soboto.

ŠD Dolina

30. JANUAR 2010: NOČNO SANKANJE NA VELIKI PLANINI

Nočno sankanje, ki ga organizira športno društvo Breg-Tenetiše bo v soboto, 30. januarja 2010 na Veliki Planini. Odhod ob 16.00 izpred vrtnarije Klinc na Bregu. Cena za člane 25 EUR, za nečlane 28 EUR. Cena vključuje avtobusni prevoz, karto za sankanje in najem sani.

Informacije in prijave: sd.breg.tenetise@gmail.com ali 031 277 380 (Blaž).

Blaž Vidic

30. JANUAR 2010: NOČNI POHOD V GRADIŠČE

Ob prvi polni luni v letu 2010, v soboto 30. januarja, se ob 9-ih zvečer dobimo pri cerkvi sv. Magdalene. Vsak iz svoje smeri si sveti z baklo ali baterijo – če ne bo luna dovolj močna – in v nahrbtniku prinese kakšen priboljšek.

Pri cerkvi bomo kakšno zapeli in morda tudi zaplesali. Pridružite se nam – udeležba šteje za tekmovanje med vami – iz katere nas bo največ?

Jelka in Rado

FOTO UTRINKI IZ ŠTEFANOVEGA SREČANJA

Prispevke za naslednjo številko pošljite na naslov info@razvoj.si do 31. januarja 2010.